

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
економіки підприємства
та організації бізнесу
Протокол № 2 від 29.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО
Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	Економіка бізнесу

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробник:
к.е.н., доцент

Володимир УШКАЛЬОВ

Завідувач кафедри
економіки підприємства та
організації бізнесу

Тетяна ВЛАСЕНКО

Гарант програми

Тетяна ВЛАСЕНКО

Харків
2023

ВСТУП

Забезпечення стійкого суспільного розвитку в сучасних умовах обумовлює пошук нових підходів до господарювання та висуває нові вимоги до етичних аспектів поведінки людини під час планування та реалізації економічної діяльності. Це, в свою чергу, обумовлює необхідність формування у менеджменту та працівників компаній нового бачення цілей та наслідків економічної діяльності, і реорганізації на основі цього бачення власної та організаційної поведінки. Соціальна відповідальність як елемент концепції сталого розвитку є одним з напрямів забезпечення нової поведінкової моделі в економіці, що орієнтована на усунення чи мінімізацію суспільних ризиків, пов'язаних з економічною, соціальною та екологічною сферами діяльності людини. Системне сприйняття соціально-економічних та етичних проблем, що при цьому формується, створює можливості для підвищення якості управлінських рішень в процесі задоволення потреб кожного окремого індивіда та суспільства в цілому.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності в професійній діяльності, менеджменті та бізнесі.

Завданнями навчальної дисципліни є:

вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства;

формування умінь та навичок забезпечення відповідальної поведінки економічних суб'єктів.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є соціально-економічні та соціально-етичні характеристики відносин між суб'єктами бізнес-середовища.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методологічні, методичні та організаційно-економічні аспекти соціальної відповідальності.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН2	СК7, СК8, СК13
РН4	ЗК7, СК7
РН12	СК7, СК8
РН17	ЗК3, ЗК7, СК13

де ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК13. Здатність до розроблення стратегії розвитку бізнесу та планів взаємодії груп стейкхолдерів.

РН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

РН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

РН17. Формувати траєкторію взаємодії зі стейкхолдерами бізнес-структур на основі балансу інтересів.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи соціальної відповідальності

Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку

1.1. Соціальна відповідальність як основа стійкого розвитку суспільства. Передумови виникнення суспільства споживання. Особливості суспільства споживання. Суспільство споживання і суспільний розвиток. Соціальна відповідальність в контексті гармонізації суспільних відносин.

1.2. Соціальна відповідальність як конкурентна перевага. Джерела виникнення та еволюція соціальної відповідальності. Етапи розвитку концепції соціальної відповідальності. Значення та властивості відповідальності.

1.3. Переваги та недоліки прийняття соціальної відповідальності. Позитивні аспекти прийняття соціальної відповідальності. Негативні наслідки прийняття соціальної відповідальності.

Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства.

2.1. Класичні основи моральної поведінки. Вплив моралі на відповідальну поведінку у бізнесі. Етичні категорії та концепції етики бізнесу. Основні етичні концепції: утилітаризм, деонтологія, етика справедливості. Концепція Д. Ролза.

2.2. Соціальна відповідальність організації. Піраміда соціальної відповідальності організації А. Керола. Особливості соціальної відповідальності малих підприємств. Форми участі малого бізнесу в житті суспільства.

2.3. Соціальна відповідальність держави та суспільства. Поняття соціальної держави. Функції соціальної держави. Критерії оцінки соціально відповідальної діяльності держави. Основні підходи до формування соціальної відповідальності: 1) ринковий; 2) державного регулювання; 3) «корпоративної

совісті»; 4) «зацікавленої особи». Розуміння справедливості в основних підходах до соціальної відповідальності. Джерела формування соціальної відповідальності та механізм її реалізації.

Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю

3.1. Стратегії корпоративної соціальної відповідальності. Необхідні передумови розробки стратегії корпоративної соціальної відповідальності. Зміст стратегій заохочення знань, лідерства, досконалості діяльності, розвитку бізнесу.

3.2. Етапи побудови стратегії корпоративної соціальної відповідальності. Інформаційне, комунікаційне, представницьке забезпечення ефективної стратегії корпоративної соціальної відповідальності. Оцінка ситуації в компанії: анкетування з метою виявлення стану корпоративної соціальної відповідальності. Оцінка часткових політик підприємства.

3.3. Стратегічні підходи до розвитку навичок персоналу компанії. Навчально-освітні напрямки стратегії корпоративної соціальної відповідальності. Корпоративне громадянство та корпоративна культура як елементи стратегічного управління КСВ.

Тема 4. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності

4.1. Моделі внутрішньої корпоративної відповідальності. Напрями внутрішньої соціальної відповідальності. Соціальний захист співробітників. Розвиток людського капіталу. Урахування інтересів співробітників. Соціально відповідальна реструктуризація.

4.2. Види та форми внутрішньої соціальної відповідальності. Переваги прийняття підприємством внутрішньої соціальної відповідальності. Соціальна політика підприємства. Внутрішні документи у сфері КСВ. Корпоративний кодекс. Соціальний пакет. Принципи та підходи до формування соціального пакету.

4.3. Розвиток внутрішньої соціальної відповідальності. Політика доходів. Соціальне забезпечення. Розвиток людського капіталу. Удосконалення умов праці. Житлово-комунальна політика. Гуманізація праці.

Тема 5. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності

5.1. Поняття зовнішньої соціальної відповідальності. Фактори та складові довіри в бізнесі. Роль та місце довіри в системі соціально-економічних явищ. Вплив довіри на інвестиційну привабливість, імідж фірми, стосунки у зовнішньому середовищі. Ділова репутація. Структура ділової репутації. Корпоративний імідж та шляхи його формування.

5.2. Соціальна відповідальність у відносинах з місцевими спільнотами. Соціально-корпоративні технології. Соціальні інвестиції та соціальний маркетинг. Форми соціальної участі.

5.3. Розвиток зовнішніх відносин в системі соціальної відповідальності. Етичність поглинань та реструктуризації. Неетичні методи поглинань. Відносини зі споживачами. Етичне інвестування. Проблематика етичних інвестицій.

Змістовий модуль 2. Формування соціальної відповідальності

Тема 6. Екологічна компонента соціальної відповідальності.

6.1. Екологія як складова стійкого розвитку. Суть та значення відповідального ставлення організацій до довкілля. Превентивний підхід до вирішення екологічних проблем. Програми з контролю забруднення та захисту довкілля, збереження природних ресурсів, дотримання екологічних стандартів.

6.2. Міжнародні документи щодо навколишнього середовища (Цілі розвитку тисячоліття, Декларація Ріо-де-Жанейро та інші) та стандарти екологічного менеджменту.

6.3. Практичні інструменти екологічної відповідальності. Міжнародний і український досвід впровадження принципів екологічної відповідальності. Концепція «Зелений офіс». Концепція 3R.

Тема 7. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності

7.1. Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі. Принцип соціального партнерства. Еволюція концепції соціального партнерства. Цілі, завдання та переваги соціального партнерства.

7.2. Сторони соціального партнерства. Представники держави, роботодавців та робітників у соціальному партнерстві. Органи соціального партнерства. Функції органів соціального партнерства.

7.3. Форми реалізації соціального партнерства. Колективні переговори. Взаємні консультації. Участь робітників в управлінні. Участь представників робітників та роботодавців у досудовому розгляді справ. Порядок проведення колективних переговорів. Угоди в соціальному партнерстві. Зміст та структура партнерських угод.

Тема 8. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності

8.1. Соціальна місія бізнесу. Соціальна хартія бізнесу як вираз місії бізнесу та формат стійкого економічного розвитку країни.

8.2. Міжнародні угоди в сфері соціальної відповідальності. Глобальний договір ООН у сфері прав людини, розумової праці, охорони навколишнього середовища й боротьби з корупцією. Джерела принципів Глобального договору ООН. Аргументація принципів Глобального договору ООН. Соціальні хартії бізнесу. Паризька хартія для нової Європи. Європейська соціальна хартія. Європейська хартія малих підприємств.

8.3. Міжнародні стандарти із соціальної відповідальності. Стандарт соціальної відповідальності ISO 26000: структура та принципи. Практичне

керівництво по застосуванню та інтегруванню СВ у діяльність організації. Стандарт сертифікації SA 8000. Призначення, сфера дії, особливості застосування. Соціальний облік, аудит і звітність у компанії.

Тема 9. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності

9.1. Ефективність соціальної відповідальності. Кількісні та якісні критерії ефективності. Рівні ефективності. Підходи до оцінки ефективності. Вибір методів оцінки ефективності соціальної відповідальності.

9.2. Рейтинг соціальної відповідальності. Показники соціальної відповідальності перед працівниками. Показники соціальної відповідальності перед навколишнім співтовариством. Показники екологічної відповідальності.

9.3. Методика визначення рейтингу соціальної відповідальності. Інтегральні кількісні та якісні показники. Нормативний та інструментальний підходи до оцінки КСВ.

Тема 10. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні

10.1. Закордонний досвід розвитку соціальної відповідальності бізнесу. Статистичні закономірності впливу соціальних програм. Вплив програм соціальної відповідальності на особисті уподобання персоналу. Сучасні тенденції в сфері подання соціальної звітності.

10.2. Вітчизняний досвід розвитку соціальної відповідальності бізнесу. Джерела соціальної відповідальності вітчизняних компаній. Інституціональні передумови ефективною КСВ. Сучасні концепції розвитку КСВ. Досвід лідерів соціальної відповідальності в Україні.

10.3. Перспективи розвитку соціальної відповідальності. Міжнародна система сертифікації соціальної відповідальності. Соціальна відповідальність в концепції удосконалення бізнесу EFQM. Критерії моделі. Удосконалення управління соціальною відповідальністю. Ймовірні сценарії розвитку соціальної відповідальності.

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
1	2
Тема 1. Завдання 1	Визначення переваг та недоліків соціальної відповідальності
Тема 2. Завдання 2	Визначення рівнів відповідальності економічних суб'єктів
Тема 3. Завдання 3	Полімодальне оцінювання ситуацій прийняття відповідальності
Тема 4. Завдання 4	Моделювання корпоративної культури компанії
Тема 5. Завдання 5	Розробка стратегії соціально відповідальної взаємодії

1	2
Тема 6. Завдання 6	Розробка заходів за концепцією "Зелений офіс"
Тема 7. Завдання 7	Формулювання принципів добросесної конкуренції
Тема 8. Завдання 8	Проведення моніторингу соціальної відповідальності
Тема 9. Завдання 9	Оцінювання ефективності соціальної відповідальності
Тема 10. Завдання 10	Визначення перспектив розвитку соціальної відповідальності

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1	Есе "Соціальна відповідальність – примха чи необхідність?"
Тема 2. Завдання 2	Морально-етична оцінка поведінки
Тема 3. Завдання 3	Порівняння підходів до формування відповідальної поведінки
Тема 4. Завдання 4	Розробка плану роботи з персоналом
Тема 5. Завдання 5	Оцінювання стратегії соціально відповідальної взаємодії
Тема 6. Завдання 6	Розробка заходів за концепцією "3R"
Тема 7. Завдання 7	Визначення форм шахрайства та заходів їх попередження
Тема 8. Завдання 8	Побудова рейтингу соціальної відповідальності
Тема 9. Завдання 9	Кількісна та якісна оцінка соціальної відповідальності
Тема 10. Завдання 10	Планування розвитку соціальної відповідальності

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1, 3, 4, 7), проблемна лекція (Тема 1, 5, 8, 9), лекція-діалог (Тема 2, 10).

Наочні (демонстрація (Тема 1-10)).

Практичні (практична робота (Тема 1 – 10), модерація (Тема 1), дидактична гра (Тема 6, 7), кейс-метод (Тема 3, 8, 9)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів: для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену. Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії. Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: тестування (24 бали), модульні контрольні роботи (10 балів), есе (6 балів), практичні завдання (10 балів), самостійні завдання (10 балів).

Семестровий контроль: екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Спеціальність «Економіка»

Освітньо-професійна програма «Економіка бізнесу».

Семестр II

Навчальна дисципліна "Соціальні відповідальність"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (тестове). (20 балів)

1	Характерною особливістю суспільства споживання є: А. зростання долі інтелектуальної праці; Б. зростання попиту на інновації і творчість; В. зростання людських потреб; Г. збільшення раціональності у використанні ресурсів; Ґ. підвищена увага до екології.
2	Визначити, яка з концепцій відноситься до сучасних концепцій розвитку людського суспільства: А. гедонізм; Б. нейроекономіка; В. концепція стійкого розвитку; Г. концепція ресурсозберігання; Ґ. концепція зниження витрат.
3	Вказати, що з перерахованого не відноситься до складової економічного зростання в концепції стійкого розвитку: А. поширення нових технологій; Б. належна бізнес практика; В. усунення торгових бар'єрів; Г. чесна торгівля; Ґ. економіки, що розвиваються.
4	Вказати, що з перерахованого не відноситься до екологічної складової в концепції стійкого розвитку: А. поводження з відходами; Б. якість води, ґрунту і повітря; В. належна бізнес практика; Г. екологічна безпека продукції; Ґ. екологічний менеджмент.
5	Вкажіть, що з перерахованого не відноситься до особливостей соціальної відповідальності: А. добровільність; Б. внесок у соціальний і економічний розвиток В. вклад в екологію; Г. перевищення вкладу над законодавчим мінімумом; Ґ. дотримання законодавчого мінімуму.
6	У поняття «мораль» прийнято включати: А. особливості культури; Б. сукупність вимог до поведінки в суспільстві; В. громадські погляди; Г. практичну реалізацію принципів, правил і норм поведінки в суспільстві; Ґ. виконання обов'язків.
7	Вказати, яка з етичних категорій є найбільш широкою: А. справедливість; Б. свобода і необхідність; В. добро і зло; Г. обов'язок і відповідальність; Ґ. честь і гідність.

8	Своєчасна виплата працедавцем заробітної плати персоналу – це прояв такої етичної категорії, як: А. щастя; Б. свобода; В. гідність; Г. обов'язок; Ґ. честь.
9	Використання обману для досягнення особистої мети – це наслідок порушення такої етичної категорії, як: А. обов'язок; Б. совість; В. відповідальність; Г. справедливість.
10	Вказати, що з перерахованого відноситься до основних етичних концепцій бізнесу: А. утилітаризм; Б. гедонізм; В. позитивізм; Г. егоїзм.
11	Стратегія корпоративної соціальної відповідальності – це: А. сукупність цінностей і моральних принципів організації; Б. сукупність цінностей і моральних норм організації; В. корпоративний документ, що містить цінності та стандарти операційної діяльності організації; Г. перспективний план розвитку організації; Ґ. місія і цінності організації.
12	Основним напрямом соціальної відповідальності компаній є: А. охорона здоров'я; Б. розвиток місцевого співтовариства; В. розвиток персоналу; Г. ресурсозберігання; Ґ. екологія.
13	Вказати основні напрями розвитку бізнесу у рамках стратегії КСВ: А. визначення стратегічних пріоритетів розвитку; Б. формування довіри; В. визначення механізмів виміру прогресу; Г. оцінка внутрішніх чинників; Ґ. оцінка впливу на зовнішнє середовище.
14	Вказати, який з напрямів не відноситься до реалізації лідерства у рамках стратегії КСВ: А. контроль і аудит; Б. фінанси і кредит; В. амбітні цілі розвитку; Г. механізми виміру прогресу; Ґ. тренінги
15	Для залучення знань у рамках стратегії КСВ використовуються: А. стейкхолдери; Б. дослідницькі центри; В. учбові заклади; Г. консалтингові компанії; Ґ. аудиторські контори.

16	Внутрішня соціальна відповідальність – це: А. заходи щодо соціального захисту різних верств населення; Б. відповідальність менеджменту перед персоналом; В. інвестування в соціальні процеси усередині організації; Г. відповідальність персоналу перед менеджментом; Ґ. відповідальність компанії перед акціонерами.	
17	Встановити відповідність між заходами та напрямками внутрішньої соціальної відповідальності організації:	
	1. Урахування інтересів працівника при виборі програми навчання	А. соціальний захист співробітників організації
	2. Урахування побажань працівника при зміні робочого місця	Б. розвиток людського капіталу організації
	3. Урахування потреб працівника при наданні пільг	В. урахування інтересів працівників при ухваленні управлінських рішень
	4. Урахування думки працівника під час здійснення оцінки ефективності організаційних процесів	Ґ. проведення соціально відповідальної реструктуризації
18	Визначити напрям внутрішньої соціальної відповідальності, до якого відноситься завдання забезпечення працівників гідною заробітною платою: А. соціальний захист співробітників організації; Б. розвиток людського капіталу організації; В. урахування інтересів працівників при ухваленні управлінських рішень; Г. сприяння зайнятості; Ґ. проведення соціально відповідальної реструктуризації.	
19	Рішенню якого із завдань розвитку людського капіталу організації в найбільшій мірі сприятиме зростання її ділової репутації: А. підвищення кваліфікації; Б. залучення талантів; В. мотивація; Г. внутрішні комунікації; Ґ. навчання.	
20	Вказати завдання, рішення яких є необхідним при проведенні соціально відповідальної реструктуризації: А. розвиток людського капіталу; Б. збереження зайнятості; В. урахування інтересів працівників; Г. перепідготовка та підвищення кваліфікації; Ґ. навчання.	

Завдання 2 (стереотипне). (5 балів)

Визначити рівень, властивості і джерела відповідальності в наступній ситуації:

Найбільший банк Великобританії *Co-operative bank* – один з лідерів в поширенні принципів соціальної відповідальності у банківській сфері. Важливий документ, що регулює його діяльність, – це «Політика етичних інвестицій». Він включає 8 пунктів, де описується позиція компанії відносно соціальних інвестицій, що визначають її відмову від участі в угодах з продажу зброї представникам диктаторських режимів, від інвестицій в тютюнові компанії і організації, що займаються виробництвом і продажем натурального хутра. Окрім цього банк витрачає більше 3,2 млн. дол. США на різні громадські значимі програми.

Завдання 3 (діагностичне). (7 балів)

Співробітники німецького журналу *PCWelt* виявили небезпечну особливість в новій

версії пакету програм для запису CD і DVD Nero 6 практично відразу після його виходу. Виявилось, що програма видаляє усі наявні в папці запису файли, про що заздалегідь попереджає користувача. Проте, користувач може цього і не помітити, автоматично погодившись з пропозицією програми. З технічної точки зору, не можна назвати цю "особливість" програми недоробкою, проте випадки втрати усіх файлів на жорсткому диску із-за недогляду програмістів *Ahead* потенційно можливі. Розробники *Nero* визнали інцидент дуже серйозним і опублікували на сайті попередження. Вказати адресата та суб'єктів соціальної відповідальності. Назвати підхід, що використано для формування соціальної відповідальності. У рамках якої етичної концепції бізнесу діяли розробники?

Завдання 4 (діагностичне). (8 балів)

Машинобудівне підприємство займається випуском високотехнологічного устаткування. Між працівниками і адміністрацією енергетичної компанії укладений колективний договір. В компанії є відділ кадрів, що вирішує лише кадрові питання. Компанія в поточному році досліджувала особливості власного іміджу у сприйнятті мешканців місцевої громади та визначила коло актуальних для спільноти питань. Втім, певних заходів щодо розробки цих напрямів вжито не було. Також у поточному році компанія була оштрафована за перевищення вмісту шкідливих речовин у відпрацьованій воді, що скидалася у місцеве водоймище. Вкажіть, які якісні показники компанії таким чином були присутніми в діяльності компанії в поточному році: (перетягнути на пусті прямокутники)

- 1) колективний договір;
- 2) оргструктура із соціальної політики;
- 3) щорічний соціальний звіт;
- 4) соціологічні дослідження;
- 5) сумлінна ділова практика.

Розрахувати коефіцієнт якісних показників соціальної відповідальності компанії в поточному році. Вказати очікувані наслідки вжитих заходів в аспекті підвищення ділової репутації та соціальної відповідальності компанії.

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства та організації бізнесу протокол № ____ від «__» _____ 20__ р.

Екзаменатор к.е.н., доц. Ушкальов В. В.

Зав. кафедрою д.е.н., проф. Власенко Т.А.

Критерії оцінювання

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (тестове). (20 балів)

За кожний правильний тест – 1 бал.

Завдання 2 (стереотипне). (5 балів)

1 – Правильно визначено рівень соціальної відповідальності.

2 – Правильно визначено властивості соціальної відповідальності.

2 – Правильно визначено джерела відповідальності.

Завдання 3 (діагностичне). (7 балів)

2 – Правильно вказано адресата соціальної відповідальності.

2 – Правильно вказано суб'єктів соціальної відповідальності.

2 – Правильно названо підхід для формування соціальної відповідальності.

1 – Правильно названо етичну концепцію, що застосована в ситуації.

Завдання 4 (діагностичне). (8 балів)

2 – Правильно розраховано коефіцієнт якісних показників соціальної відповідальності.

3 – Правильно вказано наслідки реалізації заходів для ділової репутації компанії.

3 – Правильно вказано наслідки реалізації заходів для підвищення соціальної відповідальності компанії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Власенко Т. А., Пилипенко А. А. Формування механізму управління корпоративною соціальною відповідальністю інтегрованих об'єднань підприємств та кластерно-мережних структур [Електронний ресурс]. *Modeling the development of the economic systems*. 2022. №3. С. 150 – 157. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28406>

2. Іванієнко В. В., Шипова Д. А. Корпоративна соціальна відповідальність міжнародного підприємництва [Електронний ресурс]. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Дніпро: ДВНЗ «Придніпр. держ. акад. будівн. та архіт.», 2022. Вип. 1 (34). С. 102 – 115. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27336>

Додаткова

3. Іпполітова І. Я. Запровадження корпоративної соціальної відповідальності бізнесу як умова формування компетентної організації [Електронний ресурс]. *Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики: матер. VI міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 19 трав. 2022 р.: тези допов.* – Полтава: ПДАУ, 2022. С. 62 – 65. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27589>

4. Іпполітова І. Я., Ревенко О. В. Соціальна відповідальність бізнесу: стратегічний та інвестиційний аспекти [Електронний ресурс]. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 42. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/42-2020>.

5. Пархоменко Н. О., Єфремова Н. О. Корпоративна соціальна відповідальність бізнес-структур в контексті інноваційного розвитку [Електронний ресурс]. *Управління розвитком соціально-економічних систем: матеріали Четвертої міжнар. наук.-практ.ї інтернет-конф., 8 жовт. 2020 р.* Харків: ХНТУСГ, 2020. С. 108 – 110. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24991>

6. Чепель І. В. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу в Україні:

теорія і практика / І. В. Чепель // Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 03-04 бер. 2020 р. – м. Харків - м. Торунь : Видавець ФОП Панов А. М., 2020. – С. 196 – 198. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23490>

Інформаційні ресурси

7. Соціальна відповідальність. Інформаційне забезпечення курсу. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=3665>

8. Global Responsible Leadership Initiative. – Access mode: <http://www.grli.org>